

POTRAGA ZA
CRVENOM ĐAVOLICOM

ARETÉ

www.aret.rs

Zbirka
Fabula

Glavni i odgovorni urednik
Nina Gugleta

Urednik izdanja
Irina Vujičić

Naslov originala
Vinko Möderndorfer
TEK ZA RDEČO HUDIČEVKO

Knjiga je štampana uz pomoć sredstava
Trubarovog fonda

Copyright © Vinko Möderndorfer
Copyright za srpsko izdanje © Areté, 2016

POTRAGA ZA
CRVENOM ĐAVOLICOM

Vinko Moderndorfer

LJUBAVNA PRIČA

„I tako još uvek trčim za tobom...”

Nazim Hikme

J U T R O

Pre nego što sam se probudio, talasanje mora prikralo mi se u snove. Prijatno me je zagolicalo.

To je bilo prvo.

Drugo je bila soba. Naša soba. I krevet. Ogroman krevet. Krevet preko celog sveta. Sunce i mesec, zajedno, putovali su iznad našeg kreveta. Sedela si na meni i dodirivala me kosom. Klimala si i nešto mi govorila. Lice ti se menjalo. Bilo je lepo, pa onda iznenada ružno. Kao od gume. Nije bilo reči. Samo sitni dodiri tvoje kose po mojoj koži. Potom si nestala. Pogledao sam dole blizu stomaka. Bila si tamo daleko. Kosa ti je crvenela. Gledala si me začuđeno. Uz stomak nagore. Ispitivački? Možda. Sagnuo sam se prema tebi kako bih te podigao, a ti si pala još dublje. Sve se ljuljalo. Nebo, i mesec, i sunce, i sve zajedno. Tvoja crvena kosa dodirivala mi je zglobove. Nežno se vijugala uz mene. Bilo mi je hladno. Ledeno od nogu pa sve do mozga. Neprijatan osećaj mokrih nogu.

Probudio sam se.

Nisam znao gde se nalazim. Nekoliko trenutaka.

Noć? To da. Mokre noge? I to. Obala? Da. Gde? Pojma nemam. Aha! Sada, iza mojih leđa, kuća. Svetlo na verandi je upaljeno. Da. Pored mora. Znam gde. Juče sam došao.

Au! Glava? Da, i glava. Puca po šavovima. Podignem se. Saplićem se oko kuće. Zaspao sam na obali. Nesrećan. Ispovraćan. Na brzinu pijan. Proseko. Slatkast. Pa pivo. Ogavno! Legao sam na obalu. Sećam se. Plima je nadošla i pokvasila mi noge. Mokre noge. Možda upala pluća? Dogegam se do sobe. Sapletem se o truplo.

Aha! I truplo je tu! U redu! Sada bar znamo na čemu smo! Dakle, šta imamo: obalu, more, otvorenu kuću, bolesnu glavu, ispovraćanu košulju, mokre noge i truplo usred sobe...

Truplo zajauče.

„Skloni se, kretenu! Stojiš mi na ruci!“

Odmah odskočim. Udarim u kauč i padnem na njega (hvala bogu, na kauču nema nijednog trupla koje govori). Truplo koje je ležalo usred sobe sada se prevalilo na bok, savilo se u onu znamenitu pozu nerođenog državljanina, rukama je privuklo tepih sebi i pokrilo se. Truplo je ponovo umrlo. Kroz nekoliko trenutaka već hrče.

Noć je. I mokre noge. Samo neka budu mokre! Neka me prehlade! Neka umrem!

Napolju more koje zapljuskuje obalu. U glavi mozak koji zapljuskuje lobanju. Razmišljam. Pokušavam da se saberem.

Juče sam samo otišao. U autobus i daleko. Spavao sam u autobusu. Bila je muzika. Tralalajke. Sećam se jedne: „Ušla si u mene i sada plačeš...“ Ili nešto slično. Naslonio sam glavu na staklo, zatvorio oči i slušao glupavu tralalajku. Pevao ju je momak sa glasom ćošarke. Bio sam bez misli. Beskonačno umoran. Beskonačno pospan. Samo sam želeo da odem daleko. Samo daleko!

„...Ušla si u mene i sada plačeš... peku me tvoje suze... proždiru me... ne mogu da pomognem sebi... jer si u meni... jer si u meni... jer si u meni... jer si u meni...“

Portorož. Izašli su!

Sada sedim u mraku, zapravo već sviće, more otiče iz crnog neba i seli se nazad na obalu. Iz crnine već se ljušti svetao horizont. Samo malo ranije bili su spojeni: more i nebo. Oba crna i oba jedno. Sada se more svetluca uz obalu i gore iznad njega sviće belina u pola četiri ujutru. Da, pola četiri je, to vidim na crvenkastim brojevima koji pulsiraju na stolu: 03:37, 03:37, 03:37, 03:38, 03:38... Noge su još uvek mokre. Skinuo bih čarape. Pa ne. Neću. Hoću da umrem! Da se prehladim. Da kašljem. Da dobijem temperaturu. Da padnem u krevet. Još jače da kašljem. Pljujem krv. Potom da povraćam krv. Hitna pomoć. Bolnica. Vest ti stigne do uha. Prijateljica ti kaže. Ima suze u očima. Prijateljica je pogođena. Kaže: „Umire. On umire.“ A ti ništa. Ili da. Ima više tvojih mogućih reakcija. (Koji ćeš izabrati?) Prvo: da duneš u vazduh i kažeš: „Šta me briga!“ Drugo, da se rasplačeš i ispustiš krik: „Neeeeeee!“ i odmah uskočiš u taksu i kod mene na Golnik. Takođe je moguće i da podigneš obrvu, prekrstiš noge (to si uvek uradila s osećajem, tako erotično) i kažeš: „O kome govoriš? Ovog tipa uopšte ne poznajem!“ Da, moguće je i...

Ah, prestani, glupane smotani! Bolje skini mokre čarape.

Skinuo sam čarape. Smrznute noge gurnuo sam ispod ukrasnog somotskog jastučića. Malo pomaže. Napolju se čuju šumovi. Ptice su cvrkutom pojačale glavobolju. Truplo usred sobe još se više savilo u stazu. Sad se sećam: gore u sobama spavaju devojke, nas dvoje smo im ustupili krevet. Tačno. Bila je zabava...

„Isuse, šta ćeš ti tu?“

„Šta?! Ništa. Došao sam autobusom. U posetu.“

„Treballo je da pozoveš. Upravo sam krenuo na izložbu.“

Išao sam s njim.

Priobalna galerija. Na zidovima izložena su ogromna platna nekog prerano umrlog slikara. Površno sam ga

poznavao. Kažu da je pio. Kažu da je bio bolesno vezan za svoju majku (zato je verovatno i pio). No, meni je izgledao samo beskonačno lud. Bio je lud, umro je zbog ciroze. Tako je to.

Čaše vina. Polirani parket. Miris uljane boje. Najednom: miris *poisona*, Dior zamiriše u prolazu... To je jedini miris koji prepoznajem. Ona ga je imala. To joj je bio jedini parfem. Obožavala ga je. Kapnula ga je sebi na vrat. Par kapljica. Poludeo sam. Hteo sam da je pojedem. Izgrizem. Posebno tada, kad je sedela na sredini kreveta prekrštenih nogu, kanula kapljicu slatkastog mirisa na palac i potom njime pritisla trag parfema na svoj vrat. Tada sam mislio da ću je pregristi, raspoloviti na dva dela... I sada, u ovoj poliranoj galeriji, opet taj miris. Kao u inat. Da me još više boli.

Hodam po galeriji kao pas za svojim gospodarom. Moj slikar (prijatelj još iz gimnazije, on je kasnije otišao u slikarstvo, a ja u pozorište) šarmira na sve strane. Ponekad se zaustavi pored neke slike, stručno pokazuje rukom; da bi bolje video, odstupi korak nazad, ponovo se približi, opet pokaže rukom, ovog puta naširoko, kao da slika, a zatim omalovažavajuće zamahne i krene polako prema drugoj slici. Njegovi slušaoci hodaju za njim i klimaju glavama. I ja hodam za njim. Odsutno. U unutrašnjosti mozga grozničavo. Pletu se misli, jedna preko druge. Hodam za njim kao ružno pače za svojom majkom guskom. Depresija prija. Melanholija pristaje. Trpljenje deluje kao narkotik. Od njega si sav ošamućen. (Da li je i trpljenje hemija?) Neprestano mi se plače, a utehe u vidu suza niotkuda. Pritiska me u prsima. Voleo bih da poletim, da puknem kao balon, pa olovna težina zakucava uz svaki najmanji pokret. Klimam se, smešim, prinosim čašu ustima, više puta staklenom ivicom udarim u zube; misli mi beže, srce

treperi, a onda nekih pola sata uopšte ne, pa onda podivlja i poludi, pa opet udarim u zube...

„Šta je s tobom?“

Kako je beše rekao pisac? Litost? Depresija? Stanje tuge? Misao na smrt?

Prepoznao sam ljude. Oni su mene prepoznali. Još od leta. Rukujemo se. Rukujem se svuda naokolo. Pošto stignem do kraja, počinjem opet iz početka. Sluđeno. Prijatelj me gleda veoma ružno. Devojka se nasmeje. „Treći put“, reče. „Šta treći put?“, pogledam je začuđeno, kao da bi me probudila iz sna. „Pružio si mi ruku već treći put.“

Zabava se nastavlja u kući pored mora. U prijateljevom ateljeu. Svuda su njegove slike. Najbolje su one nezavršene. Završene su sranje. Ono lepo sranje koje se prodaje u primorskim turističkim krajevima. Prijatelj leti slika jedrilice svih boja, na glavnom trgu slika portrete švapske dece, slika jednu te istu primorsku kuću s nepogrešivim svetionikom u pozadini. Celo leto strpljivo prikuplja novac da bi mogao zimi, u mrtvilu i kreativnom miru primorskog gradića, ozbiljno da slika. Za sebe. Za večnost. Za umetnost.

Nikad ništa ne naslika. Ništa pametno. Leto ga umori. Ne more, kaže. Ljubazni obraščići germanske dečice iscrpu mu svu energiju, kaže. Kaže da će tako da zarađuje još koju godinu, da prikupi dovoljno novca, kaže, a posle će biti. Da, biće! Prava umetnost!

Ne verujem.

Mislim da je zaboravio.

Nekolicina prijatelja (više žena nego muškaraca) išlo je sa nama. Mala zabava. Ogovaranje mrtvog slikara. Čaše proseka i posle, kad nestane, čaše toplog vina (frižider je pokvaren). Sedim na radijatoru i gledam ka moru. Opet je pala noć. Noć padne i mi tu ništa ne možemo da uradimo (kakva misao). More se pretvorilo u crnilo i stopilo se s nebom. Tamo gde je danju obala sada je crna rupa u koju

tupo gledam. Ne mogu da verujem. Još uvek ne mogu da verujem. Izgleda mi nemoguće. Klimam glavom u znak negodovanja i mrmljam u crnu rupu na drugoj strani terase. Prijatelj slikar stoji raskoračen usred sobe, još uvek je u svom elegantnom crnom odelu i objašnjava umetnost. Govori o tome šta će da naslika, kakve ideje ima, pregršt ideja, sve je puno svetova, tu, unutra... Tu i tamo ukaže na svoje grudi i posle, pokretom punim važnosti, i na svoju glavu. „Pregršt ideja! Štedim ih.“ Slušaju ga. Ona, kojoj sam onomad stisnuo ruku, pogleda nekoliko puta u mom pravcu. A meni je loše. Loše mi je i plače mi se. Stiskam u grlu grudvu vazduha i gađenja. Kako je beše rekao pisac... Znaš već, tu knjigu čitali smo zajedno... Kundera... Da, mislim da je Kundera... Poklonila si mi je za rođendan. Ležali smo u krevetu i čitali knjigu. Onaj pasus o litosti pročitao sam ti više puta... *Litost*, reč koju ne poznaje ni jedan drugi jezik osim češkog... Kako ono beše? Litost – stanje duše, nešto između tuge, potištenosti i ushićenja. Osećaj koji je rasprostranjen kao korov, samo u slovenskim dušama. Onaj deo o litosti pročitao sam više puta. Naglas. Činio mi se patetičan. Ne, ja nikada neću biti litost. Nikada neću biti tako nesrećan. Tako melanholičan.

Kada sam te pogledao, već si spavala.

„Pričaš sam sa sobom.“

„Ja? Izgleda da pričam.“

Stoji pored mene. Njiše se u bokovima. Video sam je više puta. Još pre. U Ljubljani. Motala se oko pozorišta. Devojke s primorja otvorene su kao more. Komunikativne. Nasmejane. Odmah ih primetiš. Posve drugačije od onih koje dođu iz dolina i s planina. Primorke nemaju nikakve granice. Otvorene su. Kao i ove koje trenutno stoje ispred mene. Čini mi se da sam nekada nešto pokušao. Posle neke premijere. Muvao sam se oko nje. Nije uspelo. I, pogledaj,

sada je ovde... Prišla mi je i sela na radijator. Ne mogu da se setim njenog imena...

„Sidra.“

Jasno. Šta bi drugo, Sidra. Ime žene s primorja.

„Tvoj otac je zasigurno mornar.“

„Ne. Što?“

„Onako. Činilo mi se da mora biti mornar.“

„Službenik je.“

„Aha.“

Sad sedim na kauču i noge su mi mokre. Uporno sviće. Pokušavam da se setim kako se završilo večer. Kako sam se našao na obali s nogama u moru? Gde je sada Sidra? Da li je ona jedna od onih koje spavaju gore, u krevetu? Kuća je najverovatnije puna usnulih trupala. Ispred mojih nogu, truplo se sada još više savije u stazu. Ni odelo nije skinulo, truplo. Sigurno je bila frka kad je moj prijatelj dozvolio da mu zauzmu krevet...

Iza kuće je put. Čuju se prvi automobili. Da, tako to ide. Po redu. Prvo se iz mraka izlije more, potom mlečna svetlost neba, potom mokre noge, truplo u sobi, sklapanje slika, cvrkutanje ptica i na kraju brujanje automobila na ulici iza kuće.

Jutro je.

„Izgledaš žalosno.“

„Ja?“ Začudim se lažno. „Ja sigurno ne!“

„Ah, molim te, pa vidim te“, i mrdne nogama, dok se još udobnije nameštala na radijatoru. Baš nestašno. Baš nevaljalo.

„Čitala sam nešto tvoje“, reče i složi ozbiljnu facu, takvu kakva je potrebna, kada govorimo o ozbiljnoj literaturi.

Ne čujem. Ne zanima me. Nikada više neću da pišem, čitam, idem na koncerte, slušam džez, gubim vreme po hodnicima pozorišta, garderoba, foajea, brbljam gluposti... Ne mogu više... Umreću... Bez nje ću umreti...

„Svidelo mi se.“

„Pio je.“

Devojka siđe s radijatora i donese mi pivo.

„Toplo je. Frižider je bio pokvaren.“

Ponovo se popne na radijator. Podigne se na prste i guzu nežno smesti na hladna železna rebra. Sedne pored mene. Dodirne me butinama. Ubrzo smo se spustili na pod. U ćošak između radijatora i zida. Popijem tri, četiri, pet, šest, sedam piva.

Truplo ispod mojih nogu se trzne.

Sada se naglo setim svega.

(Zanimljivo je kako u trenutku postajemo svesni svega za šta smo mislili da je izbrisala alkoholna orgija. Potreban je samo sitan detalj, nešto što preskoči kao iskra u alkohol natopljenoj moždanoj kori, i već se odvije ceo film.)

Plakao sam! (Da li me je na to podsetilo hrkanje trupa?) Tamo između zida i radijatora. Suze su se slile. Najednom su potekle kao iza prenatopljen brane. Tešila me je. Ona, kako se već zove... Sidra. Spustio sam joj glavu u naručje. Mazila me je po kosi.

Ja, sad se sećam. I stidim se. Crvenilo mi zapali lice kao nekakav semafor. Dobro je da je mrak, da niko ne vidi... Truplo se podigne.

„Au, sve me boli. Jesu li već otišli?“

Slegnem ramenima.

„Ne znam, zaspao sam napolju. More mi je zalilo noge.“

„Da, totalno si se naroljao. Morali smo da slušamo o tvojoj nesreći. Sve si smorio. Svi smo nekada bili nesrećni... Samo neki od vas misle da će zbog toga da se zaustavi svet. Hoćete da svi trpimo s vama... Idem da skuvam kafu...“

Kako je bilo posle?

Posle se popela gore. U sobu. Htela je da legnem da spavam. To vole da rade. Vole da smo ponekad bespomoćni,

da mogu da nas stave na spavanje, da smo kao deca, da zatim legnu pored i tada smo sasvim njihovi.

Da, skidala me je, sada se sećam. Brbljao sam. Zaplitaio... I Sidra se skinula. Otkrila pokrivač. Ljubio sam je. Po vratu. Zamirisala je na parfem. Njen vrat, pazuh i između dojki. *Poison*. Dospeo mi je u nozdrve kao otrov. Slio se u mene kao cement. Nisam mogao više ni da dišem. Podsetio me je i zapalio me. („Ne, nikada se više nećemo videti, ne traži me, ne traži me, svinjo pokvarena!“)

„Ne mogu... Oprosti... Ne mogu... Nikada više neću...“

Ostavio sam je tamo. U posteljini. Obukao sam se i spustio dole. Sećam se da je usred sobe moj slikar (upravo tamo gde je posle sam zaspao, pokriven stazom) gnjavio onu drugu, onu veštački ofarbanu, onu sa izložbe slika. Opirala se. Gurala ga je od sebe (ali ne previše, taman koliko je potrebno da to bude sitničavo i naporno).

„Idemo gore! Hajde, daj! Pa nije to ništa strašno... Naslikaću te... Časna reč! Želeo bih da te naslikam...“

Rekao sam: „Pardon“, odšetao na terasu, a potom na obalu. Na putu sam povraćao (tada sam najverovatnije usvinjio košulju). More je bilo crno. Počinjalo je u tami i nastavljalo se u nebo. Čuo sam udaranje talasa kao nekakav odgovor na svoj bol. Zadržao sam se tamo. Licem prema licu mora. Prema crnini i praznini u koju sam zaurlao...

„Zašto si me ostavila?!“